

26.3.2013

ASIA: KANSALLINEN ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIAA KOSKEVA SELONTEKO

TUULIVOIMA-KANSALAISSYHDISTYS RY:N KANNANOTTO LÄHETEKESKUSTELUUN

Arvoisa kansanedustaja,

Eduskunnan täysistunnossa 3.4.2013 on Valtioneuvoston kansallista energia- ja ilmastostrategiaa koskevan selonteon lähetekeskustelu.

Selonteon käsittelyä varten valtakunnallinen Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry. haluaa kiinnittää huomiota seuraavaan:

1. Tuulivoiman syöttötariffijärjestelmää koskeva lainsäädäntö

Uusiutuville energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia (1396/2010) ei pidä tuulivoiman osalta missään tilanteessa ryhtyä laajentamaan. Päinvastoin, tukea tulee suunnata enemmän muille uusiutuville energiamuodoille, kuten bioenergialle ja aurinkoenergialle. Nykytekniikan mahdollisuuksiin energian säästössä pitää kiinnittää enemmän huomiota, ja energian säästöä tulee tukea.

Nykyisellään valtion (= veronmaksajien) tuki tuulivoiman rakentamiselle on jo liian runsas, mistä on osoituksena se, että tuulivoimahankkeita oli marraskuussa 2012 valmisteilla jo lähes 9000 MW:n edestä, vaikka tuen piiriin voidaan ottaa vain 2500 MW:n rakennettua kokonaiskapasiteettia vastaava määrä.

Tämä on johtanut kilpajuoksuun yhtiöiden välillä tuulivoiman rakentamisessa mahdollisimman nopeasti ja parhaille paikoille. Käytännössä tämä tarkoittaa, että hankkeet pyritään sijoittamaan mahdollisimman lähelle asutusta, koska siellä on valmiina tarjolla infrastruktuuri, eli ennen kaikkea voimalinjat, ja tiestö 200-300 tonnia painavia kuljetuksia varten. Koneistojen (turbiinien) lisäksi em. kaksi tekijää ovat määrääviä kustannuksia tuulivoimarakentamisessa. Nopea rakentaminen takaa tuulivoimayhtiöille pääsyn pikaisesti korkeamman tuotantotuen eli ns. syöttötariffin piiriin, joka on 105,30 euroa/MWh vuoden 2015 loppuun asti, ja sen jälkeen 83,50 euroa/MWh, 12 vuoden ajan voimalan käyttöönotosta.

Vuoden 2015 loppuun saakka voimassa oleva tuotannon takuuhinnan korotus tulee uusilta jatkossa hyväksyttäviltä tuulivoimalahankkeilta ehdottomasti poistaa tarpeettomana. Tämä myös säästäisi valtion varoja nykyisessä vaikeassa taloustilanteessa. Kuten yllä olevasta käy selville, hankkeista ei ole pulaa ja tarpeettoman runsasta tukea on vara kiristää. Korotetun syöttötariffin lopettaminen vähentäisi yhtiöiden kiirettä ja suunnitelmallisuuden puutetta voimaloiden sijoittelussa. Nykyisellään yli 200 metrin pyyhkäisykorkeuteen yltäviä, 2-6 megawatin tehoisia suurvoimaloita sijoitetaan epäonnistuneesti aivan liian lähelle, jopa vain 300-400 metrin etäisyydelle ihmisten asunnoista ja vapaa-ajan asunnoista, jopa kymmenittäin.

2. Tuulivoimaloille melurajat ja riittävä etäisyys asutukseen

Tuulivoimaloiden melulle tulee saada sitovat, ristiriidattomat raja-arvot. Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevassa ohjeessa (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012) on annettu uudet suunnitteluohjeet tuulivoimarakentamiselle. Ohjeessa on mm. todettu, että Valtioneuvoston päätös melutason ohjeistoista (Vnp 993/1992) ei suoraan sovellu tuulivoimalamelun häiritsevyyden arviointiin, ja siksi ohjeistuksessa annetut ohjeet ovat tiukempia kuin vuonna 1992 säädettyssä laissa. Laki on säädetty yli 20 vuotta sitten ja se perustuu teollisuuden ja liikenteen taustamelun aiheuttamaan häiriöön. Tuolloin ei ollut olemassa suuria tuulivoimaloita, eikä tiedetty niiden aiheuttamasta erityisluonteisesta melusta, joka on luonteeltaan matalataajuista, kauas kantavaa, humahtelevaa ”bassomelua”, ja siksi erittäin häiritsevää.

Käytännössä tuulivoimayhtiöt kuitenkin nojautuvat suunnittelussaan kyseisiin vanhoihin ohjeistoihin, mikä johtaa siihen että suuria tuulivoimaloita esitetään rakennettavaksi, ja jo rakennetaankin liian lähelle asutusta. Tämä johtaa liian suureen meluhäiriöön, koska matalataajuinen melu vaimenee huonosti ja tunkeutuu sisälle rakenteiden läpi. Melu on tunnetusti monien sairauksien riskitekijä.

Uudempia suunnitteluohjeita ei haluta noudattaa, kun ne eivät ole sitovia vaan luonteeltaan vain ohjeluonteisia. Tuulivoima-kansalaisyhdistys katsoo, että ympäristöministeriön tulee nopeasti valmistella sitovat säädökset ja määräykset sanktioineen, joilla varmistetaan tuulivoimaloiden sijoittuminen riittävän etäälle asutuksesta terveyshaittojen estämiseksi ja ympäristöhaittojen minimoimiseksi.

3. Puun käyttöön perustuva bioenergia on Suomelle luontaisinta

Suurten tuulivoimaloiden rakentamiskustannuksista suurin osa muodostuu voimaloiden koneistojen ja teräsrungon rakentamiskustannuksista. Näitä markkinoita hallitsevat kansainväliset jättiyhtiöt. Joukkoon ovat jo tunkeutuneet suuret kiinalaiset ja korealaiset valmistajat, jotka halpojen tuotantokustannusten takia valtaavat markkinoita. Suomalaisella tuulivoimateollisuudella voisi olla rajallisia mahdollisuuksia joillakin erityisosaamisalueilla. Tämä olisi tietenkin toivottavaa, mutta kehitystyöhön ja markkinointiin tarvitaan valtion tukea. Nykyiseen rakentamiseen suomalaisella tuulivoimateollisuudella ei ole realistista kilpailukykyä, kuten jo WinWind-yhtiön esimerkki osoittaa. Lähivuosien aikana koneistot tulevat Suomeen edelleen ulkomailta ja rasittavat Suomen negatiivista kauppatasetta.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry:n näkemys on, että Suomen energiapolitiikkaa tulee tukea nykyisen, suurille yhtiöille ja tuulivoiman ulkomaisille rahoitusyhtiöille suuntautuvan keskitetyn tuen sijasta enemmän paikalliseen energian tuotantoon. Tuulivoimaloiden aikaansaama työllistyvyys on rakentamisen jälkeen paikallisesti lähes mitätön, kuten esimerkiksi Skotlannin esimerkki osoittaa: 3500 MW:n tuulivoimarakentamisella on saatu synnytettyä 2000 työpaikkaa. Suomessa tämä tarkoittaisi, että 2500 MW:n rakentamisella saataisiin synnytettyä noin 1300 työpaikkaa. Kun tukea on varattu tuulivoiman syöttötariffiin 2000 miljoonaa euroa, niin voidaan laskea että työpaikan hinnaksi tulee tätä kautta 1,7 miljoonaa euroa. Pelkästään jo työllistävyyden kannalta katsoen tuulivoiman rakentamista on siksi tarkasteltava ja punnittava kriittisesti verrattuna muihin uusiutuvan energian mahdollisuuksiin.

Uudet innovaatiot ja uudet työpaikat Suomeen saadaan bioenergiaa kehittämällä. Tuulivoiman kyseessä ollen ei voida puhua uusista innovaatioista. Työpaikkoja ei tule sen jälkeen kun tuulivoimalat on rakennettu. Poikkeuksellisen metsäisenä maana Suomelle luontaista on kehittää puuhun perustuvaa bioenergiaa. Nyt jo

valtava metsien puuvaranto, 2300 milj. kuutiometriä, kasvaa jatkuvasti, eikä muuta massakäyttöä sille ole näköpiirissä kuin bioenergiakäyttö. Puuta poistuu vuosittain vain alle 70 %:n verran vuotuisen kasvun määrästä. Tuulivoiman sijasta tarvitaan puuraaka-ainetta käyttäviä voimalaitoksia lämmön ja sähkön tuotantoon. Siten luodaan maaseutualueille tuhansittain pysyviä työpaikkoja energiapuun korjuuseen ja kuljetukseen. Erilaiset palveluyrittäjät pystyvät suuressakin mittakaavassa järjestämään korjuun metsissä ja toimimaan työnantajina. Valtion tukia tulee käyttää tuulivoiman sijasta puupohjaisen bioenergian tuottamiseen, sen logistiikkaketjujen suunnitteluun, tehokkaiden bioenergialaitosten aikaansaamiseen sekä niihin tarvittavien uusien laitteiden kehittämiseen aina vientituotteiksi asti.

4. Paikallisen aurinkoenergian käytön edistäminen

Tuulivoimalta tulisi vähentää nykyistä massiivista tukea ja siirtää sitä paikallisen aurinkoenergian tukemiseen, joka on Suomessa täysin lapsenkengissä. Suomessa on runsaasti aurinkoenergiaa: esimerkiksi Lappeenrannassa on yhtä paljon aurinkotunteja vuodessa kuin Frankfurtissa Saksassa, jossa aurinkoenergian hyväksikäyttö on aivan toista kertaluokkaa kuin Suomessa. Esimerkiksi kiinteistöjen käyttöön tarkoitettujen aurinkopaneelien hinnat ovat viime aikoina laskeneet reilusti, ja niiden käyttöönottoa tulisi edistää. Fossiilisten polttoaineiden päästövähennyksiä voitaisiin edistää myös esim. korvaamalla öljylämmitystä maalämpöön siirtymisellä ja parantamalla teollisuuden hukkaenergian talteenottoa, mikä merkitsisi energian säästöä. Nämä pienentäisivät myös tarvetta rakentaa tuulivoimalle lisää säätövoimaa, jota väistämättä tarvitaan silloin kun tuulivoimalat seisovat. Varavoiman investointi- ja ylläpitokustannukset tulee laskea mukaan tuulivoiman kustannuksiin.

Toivomme että nämä näkökohdat otetaan vakavasti huomioon Suomen ilmasto- ja energiastrategian suunnittelussa.

Kunnioitavasti

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry.

Kalevi Nikula
Puheenjohtaja

Maarit Miettinen
Sihteeri